

UPUTE za izradu završnog/diplomskog rada

Ovim uputama propisuje se izgled završnog/diplomskog rada.

1. OPĆE UPUTE ZA OBLIKOVANJE TEKSTA ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

- 1.1. Rad treba biti napisan na standardnom hrvatskom književnom jeziku. Rutinska uporaba alata za provjeru hrvatskoga jezika (*spell checker*) korisna je posebice zbog pogrešaka u pisanju na tipkovnici (tipfelera), netočnoj uporabi č i ć, ije/je/e koje taj alat dobro uočava, ali treba biti oprezan kod nekih drugih prijedloga jezičnih rješenja jer možda ne odgovaraju zadanom tekstu. Za ispravljanje gramatičkih i pravopisnih pogrešaka treba koristiti pravopis hrvatskog jezika. Najbolji način za ponovnu provjeru je pregled ispisanog teksta (tekst na papiru uvijek je kvalitetnije pročitan nego na ekranu). Tekst se može provjeriti pomoću sučelja Hascheck, javne i besplatne internetske usluge pravopisne provjere teksta pisanog hrvatskim i engleskim jezikom (<http://hascheck.tel.fer.hr/>). Za provjeru pisanja ili značenja neke riječi može se pogledati i u rječničku bazu Hrvatskog jezičnog portala (<http://hjp.znanje.hr/>).
- 1.2. Rad treba biti računalno napisan u formatu docx (kompatibilan s programom Microsoft Word), u formatu A4 (21 x 29,7 cm).
- 1.3. Margine trebaju biti: lijeva 2,5 cm, desna 2,0 cm, gornja i donja po 2,5 cm.
- 1.4. Oblik i veličina slova (veličina: 12 točaka, font: *Times New Roman*) su jednaki u cijelom tekstu, osim u naslovima, podnaslovima i fusnotama, a prored je 1,5 redak u cijelom tekstu.
- 1.5. Tekst se piše isključivo na desnoj stranici.
- 1.6. Svako poglavlje u radu započinje na novoj stranici.
- 1.7. Stranice su označene rednim brojem (dolje desno), pri čemu se prva bročana oznaka (1) stavlja na prvu stranicu uvoda.
- 1.8. Tekst se piše s obostranim poravnanjem.
- 1.9. Tekst je podijeljen u poglavlja i potpoglavlja.
- 1.10. Tekst se piše u odlomcima. Početak odlomka je uvučen, a između odlomaka nema praznog reda.
- 1.11. Decimalno mjesto odvaja se isključivo zarezom (npr. 567,89), a tisućice se uvijek odvajaju jednim razmakom (npr. 1 989 ili 12 345 567).
- 1.12. Statistički izrazi pišu se cijelim decimalnim brojevima (npr. $p < 0,05$).
- 1.13. Bilo kakva nabranja u tekstu označuju se arapskim brojkama ili grafičkim oznakama (eng. *bulleting*).
- 1.14. Korištenje najčešćih pravopisnih znakova:
  - iza svake riječi nalazi se jedan razmak

- pravopisni znakovi kao što su točka, upitnik, uskličnik, zarez, dvotočje (:), točka zarez (;), zatvorena zagrada, navodnici na kraju navoda, znak za postotak, pišu se zajedno s riječju iza koje slijede (između tih znakova i riječi ne stavlja se razmak)
- znakovi kao što su navodnici na početku navoda i otvorena zagrada, pišu se zajedno s riječju ispred koje se nalaze (između tih znakova i riječi također se ne ostavlja razmak)
- ako iza neke riječi dolazi navod teksta u zagradi, između te riječi i početka zagrade piše se razmak
- znak i (&) piše se odvojeno od riječi između kojih stoji
- trotočje (...) se piše zajedno s riječju kojoj prethodi, a odvojeno od riječi ispred koje se nalazi
- crtica (–) pravopisni je znak koji se piše s bjelinama slijeva i zdesna, npr. autocesta Split – Zagreb. Spojnica (-) pravopisni je znak koji se piše bez bjelina slijeva i zdesna, npr. zemlja-zrak
- pri uspravnome nabranju, kad se u posebnim redcima ne navode cijele rečenice, prva riječ u retku piše se malim početnim slovom, a na kraju retka ne piše se nijedan pravopisni znak.

1.15. Fusnote (pozivne bilješke) ispisuju se na dnu svake stranice - označavaju se od rednog broja 1 i nadalje, a veličina slova je 10 točaka, font: *Times New Roman*.

1.16. Za sve kratice koje se rabe u tekstu treba pri prvom spominjanju koristiti puni naziv, a nakon toga se može rabiti kratica, npr. Europska unija (u daljnjem tekstu EU).

1.17. Tablice i slike nalaze se u onom dijelu teksta kojem i sadržajno pripadaju, te se u tekstu potrebno pozvati na njih tako da se navede njihov broj, npr. (Tablica 2.). Ako je tablica ili slika preuzeta iz literature, točan izvor potrebno je navesti u popisu literature. Također, ako je samo dio neke tablice ili slike poslužio kao osnova za izradu tablice ili slike, u popisu literature potrebno je navesti izvor na sljedeći način: Slika 1.: izvor. Broj i naslov tablice navodi se iznad tablice, kod grafikona i slike navode se ispod njih. Ukoliko su u tablici ili na slici (npr. grafičkom prikazu rezultata) korištene skraćenice, ispod tablice/slike potrebno je staviti legendu koja objašnjava što znači pojedina skraćenica. Popis tablica i slika uvrštava se u popis literature, a sadržava naznaku popis tablica (slika) te redni broj i naslov tablice/slike naveden prema redoslijedu pojavljivanja.

1.18. Završni/diplomski rad potrebno je uvezati u tvrde korice plave boje sa srebrnim slovima. Rad je potrebno priložiti u elektroničkom formatu docx i pdf snimljenom na CD/DVD medij na koji je potrebno napisati ime i prezime, naslov rada i godinu obrane rada, npr. Ante Antić, Kriminalistička praksa, 2023.

1.19. *Kosa slova (kurziv)* upotrebljavaju se:

- za izvorno pisanje stranih riječi i razgovornog jezika
- za pisanje naslova knjiga, zbornika, novina, časopisa te dijelova naziva (tj. užih naziva) udruga, ustanova, tvrtki, sportskih klubova i sl.

Podobljana slova upotrebljavaju se:

- za naslove, podnaslove, katkad i za naglašavanje u tekstu.

Fusnota (pozivna bilješka, napomena): navodi se na dnu stranice odvojena crtom od glavnog teksta i označena brojem povezanim s istim brojem u tekstu (veličina slova: 10 točaka, font:

Times New Roman). Brojevi fusnota u tekstu pišu se kronološki u neprekinutom nizu od početka do kraja rada. Fusnote predstavljaju dopunska, korisna, ali ne i nužna objašnjenja. Osim toga mogu upućivati na neki drugi izvor koji obrađuje istu ili sličnu problematiku. Također, izvori s internetskih stranica obično se radi svoje dužine navode u fusnoti.

2. STRUKTURA ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

2.1. Korice ili vanjska stranica: različita ovisno o vrsti rada (seminarski i završni rad).

Podaci na vanjskoj i unutarnoj stranici trebaju biti napisani u fontu *Times New Roman*, veličine 14 točaka, a naslov rada slovima veličine 16 točaka.

Naslovi i podnaslovi pišu se bez točke na kraju.

Godina ima obavezno točku: Zagreb, 2023. (Nije potrebno pisati g. ili god. ili godine).

Naziv predmeta: Naziv predmeta piše se velikim slovom.

Mentor: prof. dr. sc. (titule se pišu malim slovom i s bjelinama između)

2.1.1. Izgled vanjske stranice (korica)

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA AKADEMIJA “PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK”
VELEUČILIŠTE KRIMINALISTIKE I JAVNE SIGURNOSTI

NASLOV RADA
(završni / diplomski rad)

Student: .....

Studij: .....

Zagreb, godina pisanja rada.

2.1.2 . Izgled unutarnje stranice

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA AKADEMIJA “PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK”
VELEUČILIŠTE KRIMINALISTIKE I JAVNE SIGURNOSTI

Student: .....

NASLOV RADA
(završni / diplomski rad)

Povjerenstvo za obranu rada:

_____, predsjednik

ime i prezime

_____

potpis

_____, član

ime i prezime

_____

potpis

_____, član – mentor

ime i prezime

_____

potpis

Datum obrane rada: .....

- 2.2. **Stranica sa zahvalama** (mentoru, roditeljima itd.), posvetama i sl. (ova stranica je proizvoljna)
- 2.3. **Izjava o autorstvu**
- 2.4. **Sažetak:** na hrvatskom jeziku od 200 do 250 riječi kojim se na skraćeni način predstavlja sadržaj rada, opći prikaz teme, metodologija rada, postavljene teze i sl. Piše se jednostrukim proredom, u kurzivu. Ispod sažetka pišu se ključne riječi kojih treba biti najmanje tri, a najviše šest.
- 2.5. **Sadržaj:** sastoji se od naslova i brojeva početnih stranica svih poglavlja i potpoglavlja poravnatih uz desnu marginu (najbolje je koristiti tablicu sadržaja). Potrebno je koristiti font Times New Roman, veličina 12 (naslovi velikim, podnaslovi malim slovima, bez podebljanja)

Primjer

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. NASLOV 1	3
2.1. Podnaslov 1.....	3
2.2. Podnaslov 2.....	4
3. NASLOV 2	5
3.1. Podnaslov 1	6
3.1.1. Primjer 1	6
3.1.2. Primjer 2	7
3.1.3. Primjer 3	9
3.2. Podnaslov 2.....	10
3.3. Podnaslov 3	11
4. NASLOV 3	12
4.1. Podnaslov 1	14
4.2. Podnaslov 2.....	15
4.3. Podnaslov 3.....	15
5. ZAKLJUČAK.....	45
LITERATURA	49
PRILOZI.....	54

- 2.6. **Uvod:** uvodne napomene o onome što će biti obrađeno u radu.
- 2.7. **Razrada teme:** obrađivanje teme samog rada (obrađa gradiva, rezultati nekog istraživanja, rasprava o stavovima drugih autora); dijeli se na poglavlja i potpoglavlja. Potrebno je navesti naslove poglavlja i potpoglavlja s brojčanom oznakom i tipovima slova prema primjeru koji slijedi:
- 2.8. **Zaključak:** Naslov zaključka se numerira i piše se velikim slovima („**5. ZAKLJUČAK**“). Zaključak je završni dio rada u kojem treba sažeto i jasno izložiti zaključke do kojih je autor došao.
- 2.9. **Literatura:** Naslov „**LITERATURA**“ se ne numerira.

U popisu literature trebaju se naći sva djela koja su citirana u samom radu. Popis korištene literature treba se nalaziti na kraju rada, a pravilno sastavljen popis literature važan je za kredibilitet samog rada.

Pravila kod sastavljanja popisa literature prema APA stilu:

1. Popis literature mora biti složen abecednim redom prema prezimenu autora.
2. Ako je više radova istog autora, potrebno je složiti popis od najnovijeg rada prema starijem radu.
3. Ako rad nema autora, rad se pomiče na poziciju u abecednom redu prema prvoj najznačajnijoj riječi u naslovu.
4. Svi citirani radovi (knjige, članci, web stranice i dr.) moraju biti navedeni zajedno u jednom popisu literature, u skladu s abecednim redoslijedom.
5. Naslove knjiga, nazive časopisa, te naziv web dokumenta potrebno je označiti kosim pismom (*kurziv*).
6. Elementi citiranog rada (naslov, naziv časopisa itd.) trebaju biti odvojeni točkom.
7. U popisu literature izvori se navode bez rednih brojeva, no zbog toga se svaki izvor oblikuje s visećom uvlakom (*hanging*).

Prilikom navođenja literature važno je:

- poštovati redoslijed unošenja podataka
- paziti na velika i mala slova
- poštovati font (poseban naglasak na stil fonta: običan i *kurziv*)
- pridržavati se razmaka i interpunkcija.

Napomena: Naslovi knjiga, radova, časopisa itd. se NE prevode.

3. CITIRANJE I REFERENCIRANJE

Pri pisanju završnih i diplomskih radova, ali i svih ostalih oblika stručnih i završnih radova, potrebno je ispravno koristiti citiranje i referenciranje korištene literature. Prilikom referenciranja koriste se standardizirani stilovi za označavanje izvora informacija koji se koriste u radu. Za izradu završnih/diplomskih radova na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti koristi se **APA stil**. APA je akronim od *American Psychological Association* (proširene upute dostupne su na: <https://apastyle.apa.org/>).

Dva su glavna dijela referenciranja:

1. navođenje u tekstu - naznačavanje izvora informacija koji su se koristili u tekstu
2. popis literature - sadrži detalje o svemu što je citirano, a nalazi se na kraju rada.

Pri pozivanju na druge autore i djela, neovisno radi li se o citatima, izvor se navodi u tekstu, a ne u fusnotama. Referenca u tekstu se stavlja u zagrade, a sadrži prezime autora i godinu izdanja.

3.1. Citiranje i parafraziranje

Prilikom navođenja tuđeg rada, razlikujemo:

- **citiranje** ili direktno navođenje (preuzimanje teksta iz drugih izvora od riječi do riječi)
- **parafraziranje** (prepričavanje teksta iz drugih izvora vlastitim riječima)

- **interpretiranje** (tumačenje tuđih koncepata, mišljenja, nalaza, zaključaka i slično na vlastiti način, tj. dodavanje vrijednosti radu drugih).

3.1.1. Citiranje (direktno navođenje)

Citiranje treba koristiti rijetko, kada se nešto naglašava u radu. Citat se treba kopirati direktno kako je napisan u izvornom radu, uključujući i eventualne greške. Prema APA stilu razlikujemo kratak i dugi citat. Kratak citat ima manje od 40 riječi, a duži citat – više od 40 riječi.

Kratak citat predstavlja točno naveden originalni tekst autora, a najčešće se radi o jednoj rečenici. Kratki citati se u tekstu rada obavezno navode u dvostrukim navodnim znakovima.

Primjer:

U tekstu:

„Uspješnost studiranja na fakultetima do sada je uglavnom istraživana u cilju pronalaženja prosječnih ocjena, duljine studiranja i sličnih pokazatelja, dok čimbenici koji utječu na postizanje uspjeha nisu dovoljno istraženi.“ (Zekić-Sušac, Frajman-Jakšić, Drvenkar, 2009, 315).

U popisu literature:

Zekić-Sušac, M., Frajman-Jakšić, A., Drvenkar, N. (2009). Neuronske mreže i stabla odlučivanja za predviđanje uspješnosti studiranja. *Ekonomski Vjesnik/Econviews: Review of contemporary business, entrepreneurship and economic issues*, 22(2), 314-327.

Duži citat predstavlja točno naveden originalni tekst autora, koji se može sastojati od više rečenica ili više od 5 redaka teksta) i koji se ne stavlja u navodne znakove. Cijeli citat treba biti uvučen u odnosu na ostatak teksta, a veličina slova smanjena u odnosu na ostatak teksta (Times New Roman, 11). Na kraju se navodi prezime autora i godina izdanja, a sve to nakon točke kojom je završen citat.

Primjer:

U tekstu:

Autori komentiraju model na sljedeći način:

Potencijalne koristi modela koji će uspjeti s velikom točnošću predvidjeti uspješnost studenta i ekstrahirati ključne čimbenike uspješnosti velike su, no model dobiven u ovom radu tek je početak za dublje istraživanje ove problematike. Model je nužno poboljšati i prilagoditi potrebama korisnika, tj. ustanove koja s pomoću modela uspješnosti želi donositi odluke o primanju studenata ili učenika u svoju ustanovu, ali i planiranju strategijskog razvoja studijskih programa. (Zekić-Sušac, Frajman-Jakšić, Drvenkar, 2009, 325)

U popisu literature:

Zekić-Sušac, M., Frajman-Jakšić, A., Drvenkar, N. (2009). Neuronske mreže i stabla odlučivanja za predviđanje uspješnosti studiranja. *Ekonomski Vjesnik/Econviews: Review of contemporary business, entrepreneurship and economic issues*, 22(2), 314-327.

Ako se citati iz tekstova na jeziku različitom od jezika rada prenose iz prethodno objavljene publikacije koja sadrži prijevod citiranoga teksta, dovoljno je navesti izvor iz kojega je prijevod

preuzet. Ako je pak autor za potrebe pisanja rada sam preveo citirani ulomak potrebno je u tekst rada uvrstiti prijevod ulomka, a isti ulomak na izvornome jeziku dati u fusnoti. Uz izvor je potrebno dodati napomenu *prev. a.*

3.1.2. Parafraziranje

Parafraziranje je prenošenje tuđih ideja svojim riječima. Parafraziranje se također citira s navođenjem imena autora (ili urednika) i godinom publikacije.

Primjer

U tekstu:

Graunke i Woosley (2005) navode da je poboljšanje akademskog uspjeha jedan od najvećih izazova visokog obrazovanja.

U popisu literature:

Graunke, S. S., & Woosley, S. A. (2005). An exploration of the factors that affect the academic success of college sophomores. *College Student Journal*, 39(2), 367

3.1.3. Citiranje i referenciranje više autora

Ako rad ima 3, 4 ili 5 autora, prvi put se navode svi autori, a dalje samo prezime prvog autora i oznaka „i ostali“.

Primjer:

U tekstu:

Slanger, Berg, Fisk i Hanson (2015) istražuju motivacijske faktore koji vode akademskom uspjehu. Slanger i ostali (2015) pronalaze korelaciju između percipirane težine studija i prosjeka ocjena.

U popisu literature:

Slanger, W. D., Berg, E. A., Fisk, P. S., & Hanson, M. G. (2015). A Longitudinal Cohort Study of Student Motivational Factors Related to Academic Success and Retention Using the College Student Inventory. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 17(3), 278-302.

Ako rad ima više od šest autora, tada se **i u prvom navodu, i u svim ostalima**, navodi samo prezime prvog autora uz oznaku „i ostali“.

3.1.4. Citiranje i referenciranje više izvora

Više autora može dati sličnu informaciju, pa se referiramo na više od jednog izvora za istu informaciju. U takvim slučajevim sve izvore navodimo po abecednom redu, unutar zagrada, odvojeno točka zarezom.

Primjer

Citiranje u tekstu:

Tehnike rudarenja podataka postižu veću točnost u odnosu na klasične statističke tehnike u domeni obrazovanja (Gorr, Nagin i Szczypula, 1994; Hardgrave, Wilson i Walstrom, 1994).

U popisu literature:

Gorr, W. L., Nagin, D., & Szczypula, J. (1994). Comparative study of artificial neural network and statistical models for predicting student grade point averages. *International Journal of Forecasting*, 10, 17–34.

Hardgrave, B. C., Wilson, R. L., & Walstrom, K. A. (1994). Predicting graduate student success: A comparison of neural networks and traditional techniques. *Computers and Operations Research*, 21, 249–263.

3.1.5. Citiranje i referenciranje sekundarnih izvora

Kad god je to moguće, preporuča se navođenje originalnog izvora. Ponekad nismo u mogućnosti doći do originalnog izvora informacija već on predstavlja sekundarni izvor o kojem smo saznali preko nekog drugog, primarnog informacijskog izvora.

U popisu literature navode se samo izvori koji su **čitani** (primarni izvori), a u tekstu se navode i sekundarni izvori (oni o kojima se pročitao u djelu koje navodimo kao bibliografsku jedinicu).

Primjer

Citiranje u tekstu:

Kovačić (prema Simeunović i Preradović, 2014) navodi prednosti metode stabla odlučivanja u odnosu na druge metode predikcije u obrazovanju.

ili

Neki autori navode prednosti metode stabla odlučivanja u odnosu na druge metode predikcije u obrazovanju (Kovačić, 2012, prema Simeunović i Preradović, 2014).

U popisu literature:

Simeunovic, V., Preradovic, Lj. (2014). Using Data Mining to Predict Success in Studying. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 16(2), 491-523.

3.1.6. Citiranje i referenciranje tijela, ustanova, organizacija i sl.

Autor teksta može biti određena grupacija. Imena grupa koje su autori nekog teksta (npr. korporacije, vladine agencije, i sl.) obično se navode punim imenom svaki put kada pišu u tekstu. Imena nekih grupa (npr. Vladinih agencija) se punim nazivom pišu kod prvog pojavljivanja, a akronimom kod svakog slijedećeg. Prilikom odluke da li će se uvijek pisati puni naziv ili ne, treba se voditi pravilom da se daje dovoljno informacije čitatelju da pronađe izvor u popisu literature bez problema.

Primjer:

Citiranje u tekstu:

Prvo citiranje u tekstu:

Republika Hrvatska ističe obrazovanje kao svoj razvojni prioritet (Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MOZ], 2017).

Drugo i sva ostala pojavljivanja:

Hrvatska mora postati otvoreno društvo za postizanje razine visokorazvijenih zemalja (MZO, 2017).

U popisu literature:

Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MZO]. (2017). *Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije*. Preuzeto s http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_124_2364.html

3.1.7. Citiranje i referenciranje pravnih izvora

Kod korištenja pravnih izvora navodi se naziv zakona, skraćeni naziv službenog glasila, broj i godina objave zakona te broj članka odnosno broj stavka. U drugom citiranju navodi se naziv zakona, odnosno kratica (ako je navedena u prvom citiranju) i članak, a nije potrebno navoditi službeno glasilo i godinu objave, osim ako se pozivamo na točno određeni zakon od ranije ili njegove izmjene i dopune.

Primjer

Prvo citiranje u tekstu

Prava žrtava u Republici Hrvatskoj propisana su Zakonom o zaknenom postupku (Zakon o kaznenom postupku [ZKP], NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22, čl. 43. st. 1.).

Drugo citiranje u tekstu

Prava žrtava u Republici Hrvatskoj propisana su Zakonom o zakonom postupku (ZKP, čl. 43. st. 1.).

U popisu literature

Zakon o kaznenom postupku, NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22

3.1.8. Citiranje i referenciranje knjiga

Kod korištenja knjiga kao izvora za završne i diplomske radove za knjigu je osim autora (urednika ako nije poznat autor), naslova i godine objave potrebno navesti i mjesto izdavanja te izdavača. Ako je knjiga izdana u Hrvatskoj dovoljno je navesti samo mjesto, a za druge države uz mjesto se navodi i naziv države. Naslov knjige piše se *kurzivom*.

Kada se u tekstu citiraju, parafraziraju ili interpretiraju određeni koncepti iz knjiga drugih autora, poželjno je navesti i broj stranice na kojoj (kojima) se nalazi korišteni tekst, s obzirom na to da se radi s izvorima u kojima je zbog opsega nekada teško identificirati korištene dijelove. Navođenje broja (brojeva) stranica obavezno je kod doslovnih citata.

Knjiga s jednim autorom

Primjer

Citiranje u tekstu:

Studija slučaja predstavlja istraživačku strategiju za proučavanje kompleksnih društvenih fenomena, posebno kada se želi steći cjeloviti uvid u njihove značajne karakteristike (Yin, 2003; 3).

U popisu literature:

Yin, R. K. (1994). *Case Study Research: Design and Methods*. Thousand Oaks, CA, USA: Sage Publications.

Knjiga s dva autora

Primjer

Citiranje u tekstu:

Belak i Aljinović Barać (2008, str. 63) smatraju da zbog različitih mogućih odnosa tržišne i knjigovodstvene cijene dionica i njihovih međusobnih kretanja u praksi nije moguće jednostavno koristiti njihov omjer (P/B) za donošenje investicijskih odluka.

ili

Zbog različitih mogućih odnosa tržišne i knjigovodstvene cijene dionica i njihovih međusobnih kretanja u praksi nije moguće jednostavno koristiti njihov omjer (P/B) za donošenje investicijskih odluka (Belak i Aljinović Barać, 2008, 63).

U popisu literature:

Belak, V., i Aljinović Barać, Ž. (2008). *Tajne tržišta kapitala*. Zagreb: Belak excellence.

Knjiga s tri, četiri ili pet autora

Kada se pojavi prvi put navode se svi autori, a u sljedećim referencama navodi se samo prvi uz oznaku da postoje i ostali ("i ostali"). Na hrvatskom jeziku može se koristiti „i sur.” (suradnici).

Primjer

Citiranje u tekstu:

"Licenciranje se može definirati kao sporazum dviju strana, gdje jedna strana ima vlasnička prava nad nekom informacijom, procesom ili tehnologijom koja je zaštićena patentom, zaštitnim znakom ili autorskim pravom." (Hisrich, Peters i Shepherd, 2011, str. 183)

Hisrich i sur. (2008, str. 183-184) smatraju da je to jedan način pomoću kojega si velika tehnološka poduzeća dijelom mogu nadoknaditi visoke iznose uložene u istraživanja i razvoj, pri čemu trendovi pokazuju da bi u budućnosti to mogli biti njihovi glavni izvori prihoda, a ujedno i jako snažan marketinški alat.

U popisu literature:

Hisrich, R. D., Peters, M. P., i Shepherd A. (2011). *Poduzetništvo* (7. izd.). Zagreb: MATE.

Knjiga sa šest ili više autora

Primjer

Citiranje u tekstu

U svim referencama u tekstu navodi se samo prvi uz oznaku da postoje i postoje i ostali ("i ostali").

U popisu literature

U popisu literature navode se svi autori ako ih je 6 ili 7, a kada ih je 8 i više, navodi se prvih 6, izostavljaju se svi ostali prije zadnjega i umeće se oznaka trotočke.

npr. Vissing, K., Brink, M., Lonbro, S., Sorensen, H., Overgaard, K., Danborg, K., ... Aagaard, P. (2008). *Naslov...*

Poglavlje u uredničkoj knjizi

Kod citiranja pojedinog autora poglavlja u uredničkoj knjizi navodi se samo onaj autor čije poglavlje je korišteno u radu.

Primjer

Citiranje u tekstu:

Kod poduzeća koja na tržištu ostvaruju dobre poslovne rezultate i vanjski čimbenici u organizacijskoj okolini su stabilni, menadžment se ne odlučuje na promjene, već nastoji zadržati sve elemente strategije uz minimalne promjene u budućim razdobljima. Ponavljanjem uspješne strategije može se povećati učinkovitost poslovanja kroz smanjenje troškova zbog dobro poznatih načina rada. (Cingula, 2005.)

U popisu literature:

Cingula, M. (2005). Strategije promjena. U M. Buble (ur.), *Strateški menadžment* (160-166). Zagreb: Sinergija.

3.1.9. Citiranje i referenciranje članaka iz stručnih i znanstvenih časopisa

U načelu se članci u tekstu (vezano uz broj autora članka) citiraju **na isti način kao i knjige**. Za 3-5 autora navode se u prvoj referenci svi, a nadalje u referencama "Prvi i ostali.". U referencama za radove 6 i više autora uvijek se navodi samo "Prvi i ostali.". U popisu literature za članke s do 7 autora navode se svi autori, a kada ih je 8 i više, navodi se prvih 6, izostavljaju se svi ostali prije zadnjega i umeće se oznaka trotočke. **APA preporučuje da se članak iz online baze navodi kao i članak iz tiskane verzije časopisa (s navođenjem autora, godine, naslova, naziva časopisa, godišta i broja, te brojeva stranica)**. Ako članak ima svoj DOI indikator (Digital Object Identifier), njega je poželjno navesti na kraju reference nakon brojeva stranica od koje je rad u časopisu tiskan.

Ako u tekstu navodite referencu iz članka, potrebno je kao i kod knjiga navesti i broj stranice na kojoj je korišten tekst.

Članak u časopisu s jednim autorom

Primjer

Citiranje u tekstu:

Fuchs (2016) analizira djelovanje pokreta bioenergetskog sela i njihovih aktera, vrlo raširenoga u njemačkim većinski poljoprivrednim regijama. Pod pokretom se podrazumijeva postepeni prelazak na korištenje obnovljivih izvora električne energije, preko prijelaznog oblika biomase, na potpuno obnovljive izvore vjetra i sunca.

U popisu literature:

Fuchs, G. (2016). Pokret bioenergetskog sela u Njemačkoj: korak natrag ili reorganizacija energetskog sustava budućnosti? *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline*, 25(1-2), 113-120. doi:10.17234/SocEkol.25.1.9

Članak u časopisu s tri ili više autora

Primjer

Citiranje u tekstu:

Korištenje informacijske tehnologije i upravljanje velikim količinama podataka (*Big data*) u upravljanju ljudskim potencijalima može istovremeno prikupiti različite informacije o potencijalnim kandidatima za radno mjesto (dob, spol, obrazovanje, iskustvo, itd.) i na taj način uštedjeti poduzećima novac, vrijeme i energiju jer jednostavno sužava izbor kandidata na nekolicinu najpoželjnijih. (Šebalj, Živković i Hodak, 2016). Naravno, to ne umanjuje važnost intervjua "licem u lice", no smanjuje potrebu direktne komunikacije s vrlo velikim brojem kandidata za radno mjesto (Šebalj i ostali, 2016).

U popisu literature:

Šebalj, D., Živković, A., i Hodak, K. (2016). Big Data: Changes in Data Management. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues*, 29(2), 478-499.

Članak s više autora i istom godinom izdanja

Primjer

Citiranje u tekstu:

Ukoliko se citiraju dva ili više rada koje je prvi autor radova objavio iste godine, tada se u popisu literature radovi sortiraju abecednim redoslijedom prema prezimenima ostalih autora, a godini se dodaju početna slova abecede, za prvi rad **a**, za drugi rad **b** (npr. 2001a, 2001b) itd.

Prilikom citiranja u tekstu, kod prvog spomena reference za 3-5 autora navode se svi autori, a nadalje u referencama "Prvi i ostali (godina**a**)" itd.

U popisu literature:

Díaz, P., Aedo, I., i Montero, S. (2001a). Ariadne, a Development Method for Hypermedia. U Mayr, H. C. et al. (eds), *Database and Expert Systems Applications, 12th International Conference, DEXA 2001 Munich, Germany, September 3-5, 2001, Proceedings*. Lecture Notes in Computer Science, Vol. 2113, 764-774. Springer.

Díaz, P., Aedo, I., i Panetsos, F. (2001b). Modeling the Dynamic Behavior of Hypermedia Applications. *IEEE Transactions on Software Engineering*, 27(6), 550-572.

3.1.10. Citiranje i referenciranje doktorskih disertacija, magistarskih radova, završnih/diplomskih radova:

Kod navođenja doktorskih disertacija, magistarskih radova, završnih/diplomskih radova navode se podaci o autoru/ima, *naslov rada*, *oznaka rada*, mjesto i institucija. Ukoliko rad nije objavljen, potrebno je napisati i taj podatak.

Primjeri

Citiranje u tekstu: (tiskanog oblika disertacije)

Temeljem rezultata dobivenih provedbom empirijskog dijela istraživanja autorica je postavila model percepcije privatnosti prilikom korištenja usluga online kupnje/e-bankarstva (Mekovec, 2010).

U popisu literature: (tiskani)

Mekovec, R. (2010). *Činitelji korisničke percepcije online privatnosti te njihova povezanost s procjenom kvalitete e-usluge* (Doktorska disertacija). Fakultet organizacije i informatike, Varaždin, Sveučilište u Zagrebu.

Citiranje u tekstu: (on line oblik disertacije)

Jurado navodi kako je uvođenje edukacijskog softvera (LMS-a) drastično promijenilo način učenja i donijelo brojne izazove tradicionalnim načinima poučavanja (Jurado, 2015).

Ciprić, K. (2015). *Strategija obrade žrtve u kriminalističkom istraživanju ubojstva*. Neobjavljeni završni rad. Zagreb: Visoka policijska škola.

U popisu literature: (on line)

Jurado, R. G. (2015). *Educational Software in Engineering Education* (Doktorska disertacija, Stockholm University, Švedska). Preuzeto s <http://www.dissertations.se/dissertation/32f52a08d8/>

3.1.11. Citiranje i referenciranje standarda i smjernica

Kada se radi o citiranju i referenciranju standarda kvalitete i raznih smjernica (eng. *guidelines*), potrebno je navesti autora ili organizaciju, datum publiciranja, naziv standarda/smjernica i elektronički izvor („APA Style Blog: How to Cite Quality Standards and Guidelines in APA Style“, 2017). Ako je naziv organizacije duži, preporuča se uz duži naziv u uglate zagrade staviti i kraći naziv organizacije, naročito ako će se izvor više puta citirati u tekstu. Tada se pri drugom citiranju i svaki sljedeći puta navodi kraći naziv.

a) Standardi

Primjer

Citiranje standarda u tekstu (kada se izvor pojavljuje prvi puta):

Prema standardu ISO/IEC 25010:2011 kvaliteta se općenito odnosi na stupanj do kojeg softver zadovoljava definirane i implicirane potrebe kada se koristi u specifičnom kontekstu (International Organization for Standardization [ISO], 2010).

Citiranje standarda u tekstu (kada se izvor pojavljuje drugi ili svaki sljedeći puta):

Standard ISO/IEC 25010:2011 definira dva modela kvalitete: model kvalitete u uporabi i model kvalitete proizvoda (ISO, 2010).

Standard u popisu literature:

International Organization for Standardization [ISO]. (2010) *ISO/IEC 25010:2011 - Systems and Software Engineering -- Systems and Software Quality Requirements and Evaluation* Stranica 13 od 20

(*SQuaRE*) -- *System and Software Quality Models*. Preuzeto s <https://www.iso.org/standard/35733.html>

Ako postoji više standarda iste organizacije koji su izdani iste godine, u popisu literature sortiraju se abecednim redoslijedom prema nazivu standarda, a godini se dodaju početna slova abecede, npr.: 2010a, 2010b itd.

b) Smjernice

Primjer

Citiranje u tekstu:

Smjernice WCAG navode preporuke za oblikovanje sadržaja web stranica kako bi on bio pristupačniji što široj publici, uključujući i osobe s invaliditetom (W3C, 2008).

U popisu literature:

W3C (2008). *Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0*. Retrieved from <https://www.w3.org/TR/WCAG20/>

3.1.12. Citiranje i referenciranje rječnika i enciklopedija

Pojmovi iz rječnika ili enciklopedije se referenciraju na način da obuhvate što više bibliografskih podataka: pojam, autore ili urednike rječnika/enciklopedije, naziv rječnika/enciklopedije, godinu izdanja, mjesto izdavanja i izdavača. Kod online izdanja potrebno je uključiti i web adresu pojma.

a) *Pojam iz tiskanog rječnika (autor)*

Primjer

Citiranje u tekstu:

Važno je razlikovati rezoluciju uređaja od rezolucije digitalne slike ili rezolucije ekrana, koje se također izražavaju i u različitim mjernim jedinicama: dpi, ppi ili lpi (Farace, 1996, str. 49).

U popisu literature:

Farace, J. (1996). Device resolution. U *The Digital Imaging Dictionary*. New York: Allworth Press.

b) *Pojam iz tiskanog rječnika (urednik/ci)*

Primjer

Citiranje u tekstu:

U užem smislu riječi poučavanje se odnosi na sustav „promišljenih pedagoških mjera koje odgajatelj primjenjuje kao namjernu pomoć u procesu odgajaničkovog učenja“ (Franković et al., 1963, str. 716).

U popisu literature:

Franković, D., Pregrad, Z., i Šimleša, P. (ur.) (1963). Poučavanje. U *Enciklopedijski rječnik pedagogije*. Zagreb: Matica Hrvatska.

c) *Pojam u online rječniku (s urednikom)*

Primjer

U popisu literature:

Simpson, J. (Ed.). (2011). Acquiescence. U *Oxford English dictionary*. Preuzeto s <http://www.oed.com/>

d) *Pojam u online rječniku (bez autora ili urednika)*

Primjer

Citiranje u tekstu:

Rudarenje podataka predstavlja proces upotrebe specijalnog softvera za velike količine podataka („Data mining“, 2017a).

U popisu literature:

Data mining. (2017a). U *Cambridge dictionaries online*. Preuzeto s <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/data-mining>

Citiranje u tekstu:

Rudarenje predstavlja praksu pretraživanja velike količine podataka („Data mining“, 2017b).

U popisu literature:

Data mining. (2017b). U *Merriam-Webster's online dictionary*. Preuzeto s <https://www.merriam-webster.com/dictionary/data%20mining>

Napomena: prema APA stilu, kod kredibilnog online izvora nije neopohodno navoditi datum preuzimanja informacije.

e) Pojam u online enciklopediji (bez datuma)

Primjer

Citiranje u tekstu:

Web dizajn uključuje poznavanje različitih vještina i disciplina koje su potrebne za izradu i održavanje web mjesta, a između ostalog uključuje poznavanje smjernica web upotrebljivosti i web pristupačnosti („Web design“, bez dat.)

U popisu literature:

Web design. (bez dat.). U *Wikipedia*. Preuzeto 24.05.2017. s https://en.wikipedia.org/wiki/Web_design

3.1.13. Citiranje i referenciranje članaka iz novina

Tradicionalni način citiranja članka iz novina je navođenje prezimena i imena autora, datuma objave članka, naslova članka i naziva novina (napisani kurzivom radi razlikovanja), te broj stranice. Ovisno o vrsti novina te poznatosti podataka o autoru članka, razlikuje se način citiranja i referenciranja.

Primjeri

a) Članak u magazinu

Citiranje u tekstu:

Umjetna inteligencija postaje sve bliža široj zajednici (Goel, 2017).

U popisu literature:

Goel, A. (2017, ožujak). Expository AI Applications. *AI Magazine*, 38, 3.

b) Članak u novinama

Citiranje u tekstu:

Visoki iznos raspoloživih sredstava iz fondova Europske Unije potiče sklonost investiranju (Kovačević, 2017).

U popisu literature:

Kovačević, J. (07.05.2017). Ohrabrujući podaci Državnog zavoda za statistiku. *Jutarnji list*, str. 8.

c) *Članak u novinama (bez autora)*

U tekstu se citira tako da se skraćeni naslov napiše unutar navodnika.

Citiranje u tekstu:

Prilikom pretraživanja Interneta na računalo se skidaju mnoge privremene datoteke („Osobno računalo“, 2017).

U popisu literature:

Osobno računalo vam radi sve sporije i muči se u izvedbi najjednostavnijih zadataka. (2017, Ožujak 25). *Jutarnji list*, str. 38.

d) *Članak u novinama (online)*

Citiranje u tekstu:

Pametni telefoni sadrže mnoštvo opcija koje omogućuju obavljanje uloge daljinskog upravljača (Arežina, 2014.).

U popisu literature:

Arežina, N. (2014, Lipanj 03). Pretvorite svoj smartphone u daljinski upravljač za smart TV. *Večernji list*. Preuzeto 24.05.2017. s <https://www.vecernji.hr/techsci/pretvorite-svoj-smartphone-u-daljinski-upravljac-za-smart-tv-942190>

3.1.14. Citiranje i referenciranje izvora s Interneta

Kada se radi o izvorima s Interneta (web stranica, web mjesto, online novinski članak, wiki stranica, objava na blogu, pojam iz online rječnika ili enciklopedije, Twitter, YouTube itd.), potrebno je izvor informacije opisati sa **što je više moguće bibliografskih elemenata** te navesti poveznicu na elektronički izvor informacije.

Elementi koji trebaju biti zastupljeni pri referenciranju **u popisu literature** su sljedeći:

1. Autor dokumenta ili informacije – može biti osoba ili organizacija/institucija.
2. Datum publiciranja – ako datum nije objavljen, navodi se kratica „bez dat.“ ili „n.d.“ (pisano bez navodnika).
3. Naslov dokumenta ili web stranice pisan *kurzivom* – za specifične vrste informacija iza naslova dokumenta može se navesti format dokumenta u uglatim zagradama, npr. *Naslov dokumenta* [Moodle].
4. Datum preuzimanja informacije s Interneta – navodi se kratak (ili dugi) datum nakon fraze „preuzeto“ ili „pristupano“ (npr. Preuzeto 24.05.2017.).
5. Točna i cjelovita web adresa izvora informacije (URL) – navodi se uz frazu „Preuzeto [dd.mm.yyyy.] s “[URL]““. (pisano bez navodnika).

Napomena: prema APA stilu verzija 6 (APA 6ed), nije nužno navesti datume preuzimanja za većinu online informacija, no preporuka je da se taj datum navodi za izvore koji se mogu promijeniti tijekom vremena (APA manual, str. 192, prema „A guide to the APA 6th ed. referencing style“, 2015).

Prilikom citiranja u tekstu izvora s Interneta, u rečenicu je potrebno uključiti prezime autora i datum publiciranja, kao i kod citiranja tiskanih izvora informacija (knjige, članka iz časopisa i sl.). Ako je autor nepoznat, navodi se naslov web dokumenta u navodnicima ili *kurzivu* i datum publiciranja. Ako je datum publiciranja nepoznat, iza autora/naslova stranice navodi se tekst „bez dat.“ ili „n.d.“, pri čemu se tekst o nepostojanju datuma navodi bez navodnika, kao u primjeru na kraju ove rečenice („Quick Answers—References“, bez dat.).

Ako se web stranica u tekstu spominje kao primjer, a s nje se ne navode informacije, dovoljno je u rečenici samo navesti URL web stranice bez uključivanja web stranice u popis literature, npr. „Primjer web mjesta na kojem se koristi vršna navigacija kao primarna navigacija je web mjesto tvrtke Apple (<https://www.apple.com/>)“.

U nastavku su navedeni primjeri citiranja i referenciranja izvora s Interneta s hrvatskim i engleskim načinom navođenja datuma preuzimanja informacije:

a) Izvor s Interneta, poznat je autor i datum publiciranja

Kada je poznat autor teksta koji je publiciran kao web dokument (web stranica, objava na blogu i sl.), pri citiranju/parafraziranju/interpretiranju tog teksta navodi se autorovo prezime i datum objave u zagradi. U popisu literature prvo se navodi autorovo prezime i inicijal(i) imena, zatim datum publiciranja, naslov dokumenta te datum preuzimanja i URL. Iza naslova dokumenta može se navesti i format dokumenta u uglatim zagrada, npr. *Naslov dokumenta* [Blog post].

Primjer

Citiranje u tekstu:

Dva postupka koja su najčešće uključena u pripremu slike za web su: odabir ispravnog grafičkog formata slike i optimizacija slike (Perna, 2017).

U popisu literature (hrvatska verzija):

Perna, M. A. (2017). *What Is the Right Image Format for Your Website?* Preuzeto 19.04.2017. s <https://www.sitepoint.com/what-is-the-right-image-format-for-your-website/>
ili

Perna, M. A. (2017). *What Is the Right Image Format for Your Website?* [Blog post]. Preuzeto 19.04.2017. s <https://www.sitepoint.com/what-is-the-right-image-format-for-your-website/>

U popisu literature (engleska verzija):

Perna, M. A. (2017). *What Is the Right Image Format for Your Website?* [Blog post]. Retrieved April 19, 2017, from <https://www.sitepoint.com/what-is-the-right-image-format-for-your-website/>

b) Izvor s Interneta, autor je organizacija/institucija, datum publiciranja nije poznat

Kada je umjesto autora teksta navedena organizacija ili institucija (obično u podnožju web stranice), kao autor se navodi naziv organizacije/institucije koja je objavila informaciju. Često je naziv organizacije duži pa se preporuča uz duži naziv u uglate zagrade staviti i kraći naziv organizacije, naročito ako će se izvor više puta citirati u tekstu. Tada se pri drugom citiranju i svaki sljedeći puta navodi kraći naziv.

Primjer

Citiranje u tekstu, kada se izvor pojavljuje prvi puta:

Baze podataka koje su od važnosti za poslovanje poduzetnika i obrtnika su „Poduzetnički impuls“, Obrtni registar“, „Jedinstveni registar poduzetničke infrastrukture“, „Sudski registar trgovačkih društava“ te „HGK – Baza poslovnih subjekata“ („Ministarstvo rada, gospodarstva i poduzetništva [MINGO]“, bez dat.).

Citiranje u tekstu kada se izvor pojavljuje drugi i svaki sljedeći puta:

Poduzetnici i obrtnici dodatno se na web stranicama Ministarstva mogu informirati o objavljenim javnim pozivima i zakonima važnim za poslovanje njihovog poduzeća („MINGO“, bez dat.).

U popisu literature:

Ministarstvo rada, gospodarstva i poduzetništva [MINGO] (bez dat.) *Poduzetništvo i obrt*. Preuzeto 24.05.2017. s <http://www.mingo.hr/page/kategorija/ministarstvo>

c) Izvor s Interneta, bez autora, ali s datumom publiciranja

Kada autor teksta na webu nije poznat, naslov web dokumenta u popisu literature dolazi na prvo mjesto, nakon čega se navodi datum objave. Na sličan način, naslov dokumenta navodi se i pri citiranju u tekstu, pri čemu se naslov stavlja **unutar navodnika**. Naslov se pri citiranju može skratiti na nekoliko riječi ukoliko je jako dugačak („How do you reference a web page that lists no author?“, bez dat.).

Primjer

Citiranje u tekstu:

U okviru projekta ICT-AAC razvijene su dvije nove aplikacije za iOS platformu: "ICT-AAC Slovarica" koja omogućuje djeci učenje vizualnih simbola i "ICT-AAC Komunikator" koji olakšava komunikaciju s okolinom ljudima sa specifičnim komunikacijskim potrebama („Two iOS applications available“, 2013).

U popisu literature:

Two iOS applications available (2013). Preuzeto 15.4.2015. s <http://www.ict-aac.hr/index.php/en/applications-news/140-two-ios-applications-available>

d) Specifičan izvor s Interneta, wiki stranica (uključujući Wikipediju)

Wiki stranice u pravilu uređuje više osoba te je poželjno konzultirati se s mentorom možete li informacije s njih, uključujući i one s Wikipedije, citirati i referencirati u radu. Wikipedija (wikipedia.org) može biti dobar izvor informacija za početno upoznavanje teme i njene strukture. Preporuča se koristiti poveznice na originalne članke koji su navedeni pri dnu wiki stranice kako bi provjerili vjerodostojnost informacija na wiki stranici.

Primjer

Citiranje u tekstu:

Web dizajn uključuje poznavanje različitih vještina i disciplina koje su potrebne za izradu i održavanje web mjesta, a između ostalog uključuje poznavanje smjernica web upotrebljivosti i web pristupačnosti („Web design“, bez dat.)

U popisu literature:

Web design. (bez dat.). U Wikipedia. Preuzeto 24.05.2017. s https://en.wikipedia.org/wiki/Web_design

e) Specifičan izvor s Interneta, Moodle

Prije citiranja i referenciranja izvora s Moodla (prezentacija i drugih nastavnih materijala), savjetuje se kontaktirati autora sadržaja i zatražiti od njega dopušenje. Pri referenciranju u popisu literature navode se svi dostupni bibliografski elementi.

Primjer

Citiranje u tekstu:

Kliček navodi da „sva osjetila još nisu ni približno zastupljena u široj primjeni u multimediji“ (Kliček, 2015).

U popisu literature:

Kliček, B. (2015). *Osjetila, mediji i taksonomija*. Multimedijски sustavi [Moodle]. Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

f) Specifičan izvor s Interneta, YouTube

Primjer

Citiranje u tekstu:

Stocks (2015) u svojoj prezentaciji na konferenciji *Generate London 2014* pojašnjava kako u CSS kodu uključiti prikaz ligatura na web stranici te daje preporuke za korištenje parametra „font-feature-settings“.

U popisu literature:

Stock, E. J. (08.01.2015). *Advanced web typography* [Video file]. Preuzeto 28.05.2017. s https://www.youtube.com/watch?v=iDy-6sV_kjw

3.1.15. Citiranje i referenciranje softvera i aplikacija

Citiranje softvera i aplikacija moguće je izravno ili sa preuzimanjem sa web stranice.

Primjer

Citiranje u tekstu:

Rudarenje prikupljenih podataka izvedeno je pomoću statističkog softvera *IBM SPSS Statistics* verzije 24.0 (IBM Corporation, 2016).

U popisu literature:

IBM Corporation (2016). *IBM SPSS Statistics* (Verzija 24.0). Preuzeto s <https://www.ibm.com/analytics/us/en/technology/spss/>

Citiranje u tekstu:

Retuširanje lica osoba na fotografijama snimljenim pomoću iPhone-a napravljeno je pomoću mobilne aplikacije *Facetune* (Lightricks Ltd., 2016).

U popisu literature:

Lightricks Ltd. (2016). *Facetune* (Verzija 2.6.3) [Mobilna aplikacija]. Preuzeto s <http://itunes.apple.com>

3.1.16. Citiranje i referenciranje slika (tablica, ilustracija, fotografija, mapa, grafikona)

Korištenje tuđih slika (fotografija, ilustracija, mapa, grafikona itd.) dopušteno je u obrazovne svrhe uz navođenje autora i reference na izvor slike (knjiga, novine, web stranica i sl.).

Slike koje sadrže tekst na engleskom jeziku potrebno je prevesti na hrvatski jezik.

Primjer

Citiranje u tekstu:

Na slici 1. prikazan je shematski prikaz segmentacija korisnika u grupe korisnika koji dijele zajedničke potrebe.

Sliku treba smjestiti u blizini (najčešće ispod) citata u tekstu.

Naziv slike, koji se uobičajeno navodi ispod slike, treba sadržavati i referencu oblikovanu prema ranije navedenim smjernicama za referenciranje knjige, članka u časopisu, izvora s Interneta itd.

U popisu literature:

Navedite sve informacije koje možete pronaći o slici (tko je autor, kada je slika objavljena, naziv slike, izvor slike) i slijedite smjernice referenciranja ovisno o izvoru slike (knjiga, članak, pojam iz enciklopedije, izvor s Interneta i sl.).

Primjeri

Primjeri navođenja slika:

Izvor

Slika iz knjige ili časopisa

- ako se radi o slici iz knjige, obavezno navedite i broj stranice knjige gdje se slika nalazi

Citiranje u tekstu (tko, kada?)

Slika 1. Segmentacija korisnika u grupe korisnika (Garret, 2011, str. 43).

U popisu literature

Tko. (Kada). Što. Odakle.

Garrett, J. J. (2011). *The Elements of User experience, User-Centered Design for the Web and Beyond*, drugo izdanje. New Riders, CA, SAD.

Slika iz multimedijske baze

- odnosi se na sliku koju ste preuzeli iz neke baze slika ili enciklopedije

- ako je poznat autor slike, potrebno ga je navesti u citatu i referenci

Slika 2. Primjer teleobjektiva fotoaparata (*Digital Camera Telephoto*, bez dat.)

Digital Camera Telephoto Isolated In White Stock Image [Slika] (bez dat.)
Preuzeto 29.05.2017. sa <https://www.graphicstock.com/stock-image/digital-camera-telephoto-isolated-in-white>